Šekspyras

ROMEO IR DŽULJETA

VEIKĖJAI

ESKALAS – Veronos kunigaikštis¹ PARIS – jaunas didikas, kunigaikščio gentainis MONTEKIS ir KAPULETIS – dviejų besivaidijančių šeimų galvos DĖDĖ KAPULETIS ROMEO - Montekių sūnus MERKUCIJUS – kunigaikščio gentainis, Romeo draugas BENVOLIJUS – Montekio sūnėnas, Romeo draugas TEBALDAS – sinjoros Kapuleti sūnėnas FRA LORENCAS ir FRA DŽOVANIS – vienuoliai pranciškonai BALDASARAS - Romeo tarnas SAMSONAS ir GREGORIJUS – Kapulečių tarnai PJETRAS – Džuljetos auklės tarnas ABRAMAS - Montekių tarnas **VAISTININKAS** TRYS MUZIKANTAI **CHORAS** PARIO PAŽAS **KARININKAS** SINJORA MONTEKI – Montekio žmona SINJORA KAPULETI – Kapulečio žmona DŽULJETA – Kapulečių duktė **DŽULJETOS AUKLĖ**

Veronos miestiečiai, abiejų šeimų giminės, kaukininkai, sargybiniai, sargai, tarnai

Veiksmas vyksta Veronoje, vėliau Mantujoje.

[...]

ANTRAS VEIKSMAS

[...]

II scena

Kapulečių sodas Jeina Romeo

ROMEO

Tas juokiasi iš svetimo žaizdos, Kas sužeistas nebuvo niekados.

¹ Šis vardas pasidarytas iš Šekspyro pirmtakų minimo Bartalomėjo dela Skalos, XIV a. Pradžios Veronos valdovo.

Viršuj, lange, pasirodo Džuljeta

Tyliau! Kas per šviesa lange plevena? Tai saulė rytmetinė, tai Džuljeta! Skaisčioji saule, patekėk greičiau, Greičiau užmušk mėnulį pavydūną, Kuris išbalęs žiūri į tave, Į savo gražiaveidę vaidilutę, Ir rūstauja, kad tu užtemdei jį. O, netarnauk mėnuliui pavydžiajam, Pablyškusj jo rūbą nusimesk, Vien juokdariams paliki žalią spalvą. Brangioji mano! Mano mylimoji! O, kad jinai žinotų!.. Prabilo, bet jos žodžių negirdėt... Ar tai svarbu? Ji šneka akimis, Ir aš į jųjų kalbą atsakysiu. Koksai aš kvailas! Žodžiai jos – ne man. Ji kalbasi su dviem žvaigždėm auksinėm, Kurios nukopti nuo dangaus panūdo Ir prašo nuolankiai akis Džuljetos Mėlynėj pabudėt. O, jeigu jos Apsimainytų vietom su žvaigždėm! Nuo jų tviskėjimo išblėstų žvaigždės Lyg ryto saulėj žiburys... Jos akys Užliety naktį spindesiu saulėtu, Ir paukščiai atsibudę sučiulbėtų, Manydami, kad aušta jau diena. Štai rymo ji, ranka parėmus veidą. Aš geisčiau būti pirštine jos rankos, Kad veidą jos galėčiau palytėt!

DŽULJETA

O vargas man!

ROMEO

Jinai kažką pasakė.
Prabilk, prabilk, o angele skaistus!
Tu sušvitai viršum manęs tamsoj
Tarsi dangaus pasiuntinys sparnuotas,
Kuris ūmai iš debesų tingiųjų
Erdvių platybėn išneria – ir žmonės
Juo gėrisi nustėrusiom akim
Ir žvelgia aukštumon užvertę galvas.

DŽULJETA

Romeo! O, kodėl gi tu Romeo? Išsižadėk tėvų, rask kitą vardą Arba, jei to nenori padaryt, Prisiek mane mylėti amžinai, Ir aš nesivadinsiu Kapuleti.

ROMEO (tyliai) Dar paklausyt ar atsakyti jai?

DŽULJETA

Vien tavo vardas priešas man yra. Tu pats, net ir nebūdamas Montekis, Man liksi visad tuo, kas tu esi. Kas gi yra Montekis? Negi šitaip Vadinas rankos, kojos ir pečiai Ar veidas kokio gyvo sutvėrimo? Kitonišką sau vardą pasirink! Ką reiškia vardas? Jei vadinsim rožę Kitu žodžiu, ar ji kvepės mažiau? Gali Romeo pavadint kaip nori, – Jo žavesys bus visuomet tas pats. Pasivadink kitoniškai, Romeo, Nusikratyk nuo vardo beprasmingo Ir visą pasiimk mane!

ROMEO Imu! Tu pavadink mane brangiuoju savo –

Ir aš, lyg apsikrikštijęs naujai, Nustoju vienu mirksniu būt Romeo.

DŽULJETA

Kas toks, nakties tamsybe prisidengęs, Manas mintis įžvelgti sugebėjo?

ROMEO

Ištarti savo vardo nedrįstu: Jisai yra tau priešas, mano deive, Ir aš jo nekenčiu. Parašęs jį, Suplėšyčiau aš popierių tuojau.

DŽULJETA

Dar šimto žodžių ausys nepagavo, O tavo balsą aš jau pažinau. Tu juk Romeo? Tu Montekis?

ROMEO Ne, Jei tie vardai yra tau nemalonūs.

DŽULJETA

Sakyk, ko atėjai tu čia? Ir kaip? Aplinkui sodą – aptvara aukšta; Ir jei kas nors iš mano giminių Užklups tave čionai, mirtis tau gresia.

ROMEO

Sparnuota meilė atnešė mane: Jos nesustabdo sienos akmeninės; Ji viskam pasiryžus visada Ir tavo giminių jinai nebijo.

DŽULJETA

Tave jie nužudys, čionai pamatę.

ROMEO

Deja, brangioji, tavo žvilgsnis man Už dvidešimt kardų pavojingesnis. Meiliai pasižiūrėk, – ir lyg šarvais Aš jau apsaugotas nuo jųjų keršto.

DŽULJETA

Kad tik nepastebėtų jie tavęs!

ROMEO

Nakties skraiste nuo jų aš prisidengsiu. Bet jeigu tu manęs visai nemyli, Kur kas lengviau man bus nuo jų rūstybės Numirti vietoj, negu šiam pasauly Be tavo meilės merdėti gyvam.

DŽULJETA

Kas atvedė tave į sodą?

ROMEO Meilė;

Tai ji parodė kelią man čionai; Ji davė ryžtą man, aš jai – akis. Nesu jūreivis, bet jei nuo manęs Tu būtumei už marių tolimų, Dėl tokio lobio leisčiaus vandenynan.

DŽULJETA

Man dengia veidą kaukė tamsumos, Kitaip – matytum, kaip raustu iš gėdos, Jog mano kalbą šiąnakt nugirdai. Norėčiau išlaikyt orumą savo, Atšaukti tai, ką pasakiau... Vėlu. Šalin gudrybės! Ar mane tu myli? O, aš žinau, tu atsakysi "taip", Ir aš tavim tikėsiu. Neprisiek, Kad neapgautumei manęs netyčia. Iš meilės priesaikų ne veltui juokias Jupiteris. O mielasai Romeo! Sakyk, mane tu myli, iš tiesų? Jei tu galvoji, kad per daug lengvai Tau pasiduodu, – aš surauksiu kaktą, Ožiuotis imsiu ir kartoti "ne" –
Ir tuo būdu maldaut tave priversiu,
Nors ir kažin kaip būtų man koktu.
Brangus Monteki, aš per daug jausminga
Ir gal atrodau vėjavaikė tau?
Bet patikėk, taurusis kavalieriau,
Esu aš daug rimtesnė negu tos,
Kurios taip moka šventuoles vaidinti.
Nenoriu slėpti: būčiau aš drovesnė,
Jei balso mano mylinčios širdies
Nebūtumei nugirdęs netikėtai.
Atleisk ir nemanyk, kad mano meilė,
Kurią naktis tau atskleidė tamsioji.
Yra tik lengvapėdiška aistra.

ROMEO

Brangioji, tau aš mėnuliu prisiekiu, Kuris medžius nudažė sidabru...

DŽULJETA

O, mėnuo keičia nuolat savo veidą, Jisai nepastovus, juo neprisiek, Kad panašiai nebūtų atmaininga Ir tavo meilė.

ROMEO Kuo gi man prisiekti?

DŽULJETA

šiame pasauly niekuo neprisiek – Arba prisiek, jei nori, savimi, Pačia brangiausia iš visų gėrybių, – Ir aš tavim tikėsiu lyg dievu.

ROMEO

O, jeigu meilė, plazdanti širdy...

DŽULJETA

Nereikia, aš tikiu. Nors tu man mielas, – Bijau aš mūsų sandoros naktinės. Per daug jinai ūmi, per daug greita, Per daug ji panaši į žaibo liepsną, Kuri užgęsta danguje anksčiau, Negu suspėjai šūktelėti: "Žaibas!" Labanaktis! Labanakt, mylimasis! Lai mūsų meilės pumpuras švelnus Nuo vasaros gaivinančio dvelkimo Rytoj pražysta žiedu stebuklingu. Labanaktis! Linkiu saldžių sapnų, Kuriais pati dabar aš gyvenu.

ROMEO

Nejau taip greit paliksi mane vieną?

DŽULJETA

Ko iš manęs tu trokšti dar šiandieną?

ROMEO

Prisiek ir tu būt man ištikima.

DŽULJETA

Tau priesaiką daviau aš neprašyta, Ir gaila man, kad atsitiko taip.

ROMEO

Tu atsiimt ją nori? Kam, brangioji?

DŽULJETA

Kad vėl galėčiau tau ją dovanot. Bet kvaila geisti to, kas man priklauso. Jokių ribų nežino meilė mano, Gili tarytum vandens okeano. Kad ir kažin kaip būčiau tau dosni, – Širdis manoji neišseks kaip jūra.

Už scenos girdėti Auklės balsas

Mane jau šaukia. – Eik, brangus Monteki. – Tuoj, aukle, tuoj! – Sudie. Mane mylėki. Ne, lukterėk. Aš grįšiu dar čionai. (*Išeina*)

ROMEO

Palaiminta, palaiminta naktie! Gal visa tai tik sapnas apgaulingas, Tiktai nakties regėjimas žavus?

Lange vėl pasirodo Džuljeta

DŽULJETA

Romeo, dar žodelis – ir sudie. Brangusis, jei troškimai tavo skaistūs, Jei mano vyru tapti tu geidi, Pranešk rytoj (aš tau atsiųsiu žmogų), Kada ir kur norėtum susituokti, Ir aš tuomet visas gėrybes savo Sudėsiu paklusniai prie tavo kojų Ir eisiu ten, kur įsakysi tu.

AUKLĖ (už scenos) Sinjora!

DŽULJETA

Tuojau! – Bet jei neskaistūs tavo norai, Tada prašau... –

AUKLĖ (už scenos) Sinjora!

DŽULJETA

Tuoj. Einu. –

Palik mane ir sielvarto nedidink.

Rytoj atsiųsiu žmogų.

ROMEO

O, kol gyvas...

DŽULJETA

Saldžių sapnų linkiu tau šimtą kartų! (*Išeina*)

ROMEO

Saldybės visos be tavęs apkarto... Pas mylimą mes bėgam be šnekų Nelyginant vaikai iš pamokų, Bet einame paniurę atgalios Kaip mokinys prie knygos nuobodžios.

Lange vėl pasirodo Džuljeta

DŽULJETA

Kur tu, Romeo? Kur tu, atsiliepk! Kodėl medžioklio balso neturiu, Kad jį išgirstų mano sakalėlis? O, jei nebūčiau vergė nebyli, Sudrebinčiau šauksmais buveinę Aido² Ir nenutilčiau, kol lakus jo balsas Užkimtų bekartodamas: "Romeo!"

ROMEO

Mieloji mano šaukia vėl mane. O, sidabriniai mylinčių balsai, Jūs skambate vidurnakčio tyloj Tartum švelniausia muzika.

DŽULJETA

Romeo!

ROMEO

Brangioji!

DŽULJETA Kurią valandą rytoj Atsiųsti žmogų pas tave?

² Senovės graikų mitologijoje Aidas (Echo) – tai oloje gyvenanti būtybė, atsišaukianti į žmogaus balsą.

DŽULJETA

Gerai, aš savo pažadą tesėsiu. Lig rytmečio dar liko visas amžius!.. Aš užmiršau, kam pašaukiau tave.

ROMEO

Leisk man čia pastovėt, kol prisiminsi.

DŽULJETA

Kad prieš mane stovėtum amžinai, Aš stengsiuosi neprisiminti niekad, Galvosiu tik, kaip gera mums drauge.

ROMEO

Kad tu neprisimintum, aš stovėsiu, Galvodamas, kaip gera su tavim.

DŽULJETA

Beveik visai išaušo. Laikas skirtis. Bet aš tave norėčiau prilaikyt Tarsi paukščiuką pririštą: mergaitė Išdykėlė paleidžia jį nuo delno Lyg kalinį, grandinėm surakintą, Ir, laisvės pavydėdama jam, vargšui, Tuojau vėl traukia už šilkinio siūlo Sparnuotą numylėtinį atgal.

ROMEO

Norėčiau būt tavuoju paukšteliu.

DŽULJETA

O, kad taip būtų! Ne, nereikia: aš Tave beglamonėdama pasmaugčiau. Labanaktis! Aš tol labos nakties Linkėčiau tau, kol saulė sušvytės! (*Pasitraukia*)

ROMEO

Palaiminti sapnai tave telydi! Romeo laimės jums, sapnai, pavydi! – Einu pasikalbėt su vienuoliu, – Maldausiu jo pagalbos kiek galiu. (*Išeina*)

III scena

Fra Lorenco celè

Jeina fra Lorencas su pintine

FRA LORENCAS

Ruožais raudonais debesys nušvito; Juoda naktis nuo pilkaakio ryto Lyg pasigėrus bėga – ir iš lėto Diena atrieda vežimu saulėtu. Kol spindinti linksmai dangaus akis Nakties rasotos migla išblaškys, Pintine savo prisirinkt turiu Vaistažolių ir raugių įvairių, Kurios tiktai gyvybę žemėj semia Ir mirdamos pavirsta vėl j žemę. Gamta dosnioji prikelia iš miego Ir puošnią gėlę, ir mažytį diegą, Ir vis gėriu kitokiu apdalina Kiekvieną gyvą žiedą ir žolyną. Didi galia, galia nepaprasta, Ir akmeniui, ir žolei suteikta! Nėr žemėj tokio augalo nuodingo, Kurj nuskinti būtų nenaudinga, Nėra ir tokio žiedo įstabaus, Kuris nuvytų mirtį nuo žmogaus. Dorybė, pakreipta blogu keliu, Bėdų atnešti gali didelių; Ir atvirkščiai – blogybė kai kada Mums padeda geriau negu malda. Nuodai pripildo šią gėlelę trapią, Kurios žiedai taip stebuklingai kvepia, Jog darosi tau lengva ir saldu; Bet ją burnon jdėk – ir mirsi tu. Du priešingi pradai lyg du karaliai Ir žmoguje gyvena, ir žolelėj, Kur blogis gėrį nugali, tenai Gyvybės pradas miršta būtinai.

Jeina Romeo

ROMEO

Laba diena, gerasis mano tėve!

FRA LORENCAS

Malonią tavo kalbą laimink dieve. Sakyk man, kas per negandai pikti Prižadino Romeo taip anksti? Senatvę spaudžia rūpesčių šimtai, Nakčia sumerkt akių neduoda jai, Bet į sapnų auksinę karalystę Pasineria lengvai žvitri jaunystė. Ankstyvas atėjimas tavo rodo, Kad poilsis saldus tau nusibodo, Ir, atvirai pasakius, aš manau, Kad šiandien nemiegojai tu, sūnau.

ROMEO

Taip; aš saldžiau praleidau naktį šitą.

FRA LORENCAS

Pas Rozaliną išbuvai lig ryto!.. O, Viešpatie!

ROMEO Pas Rozaliną? Ne. Mažai jos vardas jaudina mane.

FRA LORENCAS

Džiugi naujiena. Kurgi tu basteisi?

ROMEO

Tuoj viską pasakysiu tau, jei leisi. Su savo priešu naktį puotavau Ir pokylyje sužeistas buvau; Aš jam atsimokėjau tuo pačiu Ir apmaudo mažiausio nejaučiu. Pagelbėk mums! Tik tavo vaistas gali Išgydyt mudu, dvasiškas tėveli.

FRA LORENCAS

Tavos išpažinties nesupratau. Šnekėti tiesiai patariu aš tau.

ROMEO

Gerai. Tu nori, kad aiškiau kalbėčiau? Aš dukterį turtuolio Kapulečio Aistringai pamilau, – jinai mane Pamilo savo širdimi švelnia. Palaimink mudu! Kaip ją sutikau, Kur tas įvyko, – apie tai paskiau. Dabar tavęs maldauju aš tik vieno – Kad teiktumeisi mus sutuokt šiandieną.

FRA LORENCAS

Pranciškau šventas! Kas per atmaina! Jau neberūpi tau Rozalina?
O tu ją taip mylėjai... Vien akim Jaunimas šiandie myli – ne širdim.
O Jėzau Marja! Čia dar neseniai Telkšojo tavo ašarų klanai, Kurie veidais pageltusiais riedėjo Dėl jos... Nejaugi visa tai – ant vėjo? Žiūrėk, garai atodūsių tavų

Dar tebeplaukia dangumi melsvu, Nuo ašarų tau veidas apsiblausęs, Ir ligi šiolei senos mano ausys Skundus tavuosius girdi. Kas, sakyk, Man Rozaliną liaupsino tieksyk? Ar ne Romeo? Aš nenumanau, Kodėl staiga taip atšalai, sūnau. Jei vyrai šitaip valiūkaut pradės, Ko reikalaut iš moterų širdies?

ROMEO

Man rodos, iš tavęs ne vienąkart Už Rozaliną gaudavau aš bart.

FRA LORENCAS

Ne, ne už ją, vaikeli, o už tai, Kad dėlei jos tu pernelyg siutai

ROMEO

Tu meilę man liepei užkalt j grabą...

FRA LORENCAS

Ir neieškoti širdžiai kito stabo.

ROMEO

Nebark manęs. Kaip gera ir ramu, Kada už meilę moka švelnumu! Ne taip mane sutikdavo anoji...

FRA LORENCAS

O, ji, matyt, per daug gerai žinojo, Kad tavo meilė – plepalai tušti. Bet einam, lengvabūdiškas svety; Patenkinsiu aš tavąjį troškimą Ir, judviejų surišdamas likimą, Slapta mėginsiu šitokiu būdu Išraut šaknis šeimyninių vaidų.

ROMEO

Greičiau! Skubėkim, tėve: metas eit.

FRA LORENCAS

Palauk. Kas bėga, tas suklumpa greit.

Abu išeina

[...]

V scena

Kapulečių sodas Įeina Džuljeta

DŽULJETA

Devinta lygiai išsiunčiau aš auklę; Po pusvalandžio grįžt jinai žadėjo. Nejaugi niekaip jojo nesuranda? Ne! Ji šluba... Širdies pasiuntiniais Geriausiai mums tarnaut galėtų mintys: Jos lekia oru dešimtsyk greičiau Už ryto saulės spindulius, kai jie Šešėlius veja nuo kalnų miglotų. Ne veltui gi balandžiai lengvasparniai Nešioja meilės deivę, ir sparnais Yra apdovanotas Kupidonas. Dangaus viršūnėn saulė jau užkopė; Nuo devynių lig dvyliktos praslinko Trys ilgos valandos, o jos nėra. Jei būtų joj gyva ugnis jaunatvės, Jei kraujas plaktų gyslose smarkiau, Pakaktų man žodelį pasakyti – Ir lėktų ji tarytum sviedinys Pas mylimąjį mano ir atgal. Išbalusi senatvė – vargas grynas: Mieguista, negyva, sunki kaip švinas.

Įeina Auklė ir Pjetras

Ak, Viešpatie! Ateina pagalios! Sakyk, kas naujo, aukle, balandėle! Tu jį matei? Tegu išeina tarnas.

AUKLĖ

Palauk prie varty, Pjetrai.

Pjetras išeina

DŽULJETA

Greičiau, mieloji sengalvėle mano! O Dieve, tu nuliūdusi? Dėl ko? Jei negerų man atnešei naujienų, Tai nors linksmai papasakoki jas, O jei turi linksmų žinių pranešti, Tai kam gi rūgščiu veidu gadini Jų muziką džiaugsmingą?

AUKLĖ Pailsau... Bent atsipūsti leiskit trupučiuką. Nusilaksčiau visai, net kaulus gelia!

DŽULJETA

Su mielu noru savo jaunus kaulus Aš atiduočiau už naujienas tavo. Kalbėk, kalbėk greičiau, tave maldauju, Brangioji aukle, nekankink manęs!

AUKLĖ

O Jėzau! Palūkėkit. Kur skubėt? Juk matote, kad kvapo neatgaunu.

DŽULJETA

Bet kvapo tau yra pakankamai Sakyti man, kad neatgauni kvapo? Pakolei burną aušini tuščiom, Seniai galėjai manąjį smalsumą Patenkinti. Sakyk, naujienos geros Ar blogos? Visos smulkmenos – paskui. Aš nekantrauju; atsakyk man: geros?

AUKLĖ

Kad ir prastas gi jūsų pasirinkimas! Nemokate nužiūrėti sau vyro. Romeo? Na ir pataikėte! Nors, tiesą sakant, iš veido jis tikras gražuolis, o jo kojos tokios, kokių visame pasaulyje nerasi. O jau rankos, stuomuo – tiesiog stebuklas, žodžiais neišsakysi. Kad ir nėra jis pats mandagumo žiedas, betgi glosnus, dievaž, kaip avinėlis. Varyk, mergyte, toliau, ką pradėjai, ir garbink Dievą. Ar jūs dar nepietavote?

DŽULJETA Dar ne. Bet visa tai aš ir anksčiau žinojau. Kaip su vestuvėm mūsų? Ką jis sako?

AUKLĖ

Vaje, kaip galvą skauda! Oi, galva! Į dvidešimt dalelių, rodos, plyš, O nugarą, o strėnas – taip ir laužo!.. Nuo kojų visiškai nuvarėt senę, Per jus aš galą gausiu.

DŽULJETA Dovanok, Kad varginu tave, nepyk, širdele. Bet ką pasakė jis, brangusis mano?

AUKLĖ

Kaip pridera išauklėtam sinjorui, Dailiam ir padoriam, ir mandagiam, Jisai pasakė... – Kur mamytė jūsų?

DŽULJETA

Kur motina? Namie. O kur jai būti? Bet ką tai reiškia, aš nesuprantu: "Kaip pridera išauklėtam sinjorui. Jisai pasakė: "Kur mamytė jūsų?"

AUKLĖ

O Viešpatie! Kokia jūs karštakošė! Gal manote atšildyt tuo būdu Senyvus mano kaulus? Dieve duok! Ne! Savo reikalais pati bėgiokit.

DŽULJETA

Tikra kankynė!.. Ką Romeo sakė?

AUKLĖ

Nueit išpažinties galėsit šiandien?

DŽULJETA

Galėsiu.

AUKLĖ

Tai celėn bėkite, pas fra Lorencą;
Ten rasit sužadėtinį: jis laukia,
Kada jo žmona tapsite. – Matai,
Koksai pašėlęs kraujas! Tuoj pašoko
Ir jaunus skruostus nuplieskė ugnim.
Na, į bažnyčią drožkite. Aš bėgu
Brangiajam jūsų kopėčių ieškoti,
Kad jis lizdelin savo mylimos
Sutemus įsirepečkot galėtų.
Už jus vargstu, kiek leidžia sveikata,
Bet greit ant jūsų persiris našta.
Einu pietaut. Skubėkite į celę.

DŽULJETA

Lėkte lekiu! Sudievu, širdužėle.

Abi išeina

VI scena

Fra Lorenco celė Jeina fra Lorencas ir Romeo

FRA LORENCAS

Šią santuoką telaimina dangus, Idant jai niekad metai būsimieji Kartybės neatneštų.

ROMEO Amen, amen! Ką reiškia visos bėdos ir kartybės Prieš vieną džiaugsmo mirksnį stebuklingą – Prieš laimę ją regėti! Su malda Tu mudviejų rankas sujunk, po to Tegu nors žmogžudė mirtis ateina! Aš trokštu pavadinti ją sava.

FRA LORENCAS

Džiaugsmai audringi baigiasi audringai Ir tvykstelėję beregint užgęsta Lyg parakas liepsnoj. Medus kvapniausias Koktus yra mum savo saldumu Ir atima iš karto apetitą. Mylėk saikingai: meilei saikas dera. Skubėti – neina niekuomet į gera.

Pasirodo Džuljeta

Štai tavo sužadėtinė. O, niekad Tokia lengvutė koja nenutrintų Šių akmeninių plytų amžinų! Įsimylėjusieji gali drąsiai Raiti užšokt ant vortinklio lakaus, Kurs tingiai draikos vasaros ore, Ir lėkt juo, nebijodami nukristi. Taip, nieko nėr lengvesnio kaip tuštybė.

DŽULJETA

Globėjau mano dvasiškas, sveiki!

FRA LORENCAS

Romeo tau dėkoja už abu.

DŽULJETA

Už padėką širdingą – ačiū jam.

ROMEO

Ak, jeigu tavo sieloje, Džuljeta, Kaip ir manojoj, netelpa džiaugsmai Ir jeigu juos skambiau išreikšti moki, Tai savo lūpas dangiškas atverk, Kad tavo žodžių muzika skaidri Išlietų visą laimę begalinę, Kurios pilni mes esame dabar.

DŽULJETA

Jausmai neieško žodžių prašmatnių Ir puošmenom tuščiom nesidabina. Vieni tiktai vargdieniai bėdini Gėrybes savo suskaityt pajėgia. Manoji meilė taip išsikerojo, Kad pusės jos aprėpti negaliu.

FRA LORENCAS

Eime! Čia jus palikti pavojinga; Tad su pagalba Viešpaties skubu Sujungt į vieną kūną jus abu.

Visi išeina

TREČIAS VEIKSMAS

[...]

II scena

Kapulečių sodas Jeina Džuljeta

DŽULJETA

Žirgai ugniniai, lėkite greičiau I Febo viešpatija! Faetonas Jau būtų jus nuboginęs seniai I vakarus³ – ir žemėn tučtuojau Būt nusileidusi naktis miglota. Dienos akis užmerk, naktie meilinga, Ir savo skraistę tamsiąją užskleisk, Kad niekas negalėtų pamatyt, Kaip šitos rankos apkabins Romeo. Įsimylėjusiems šviesos nereikia, – Pačių jų grožis šviečia jiems tamsoj; Akla naktis patinka aklai meilei. Didingoji naktie, tyli matrona, Ateik su savo apdarais juodais, Išmokyk žaismo to, vardan kurio Skaistybe atiduodame. Pridenk Man skruostus degančius rūbu tamsiuoju, Pakol įgaus drasos drovusis kraujas Ir įsitikins pats, kokia švari Ir paprasta yra tikroji meilė. Ateik, miela naktie, ateik, Romeo, Kaip saulė man nušvisk, kaip pirmas sniegas Ant juodvarnio sparny! Ateik, naktie, Juodake, maloni, meili naktie, Ateik, atveski manaji Romeo, O kai jisai bus miręs, tu jį visa Suskaldyk j mažytes žvaigždeles – Ir pajaunės išsyk padangės veidas,

⁻

³ Senovės graikų mitologijoje Faetonas – saulės dievo Helijo ar šviesos dievo Febo Apolono sūnus. Tėvas jam kartą leidęs su saulės vežimu keliauti per dangų iš rytų į vakarus, bet Faetonas nesuvaldęs žirgų, per daug priartėjęs prie žemės ir sudeginęs visa, kas gyva. Džuljetos lūpose tai, žinoma, nekantrumo ir greičio metafora.

Ir žmonės taip pamils gražuolę naktį, Jog skaisčią saulę garbinti nustos. Pirkau aš meilės rūmą, bet lig šiolei Jo nevaldau. Aš parduota kitam, Bet jam nepriklausau. O, ši diena Prailgo man, kaip prieš malonią šventę Naktis prailgsta vaikui nekantruoliui, Kai naujas drabužėlis jau pasiūtas, Bet užsivilkti jo dar nevalia. A, štai ir auklė! Ką ji pasakys? Kiekvienas, kas Romeo vardą taria, Apdovanotas iškalba dangaus.

Jeina Auklė su virvėmis

Kas nauja, aukle? Atnešei virves, Kurių Romeo prašė?

AUKLĖ Taigi, taigi, Virves. (*Numeta virves žemėn*)

DŽULJETA Ak, kas yra? Sakyk, kas naujo? Ko tu gražai rankas?

AUKLĖ Vaje, vaje! Jis mirė, mirė, mirė! Kas daryti? Mes žuvome, sinjora, mes pražuvom! Jis mirė, jis nukautas, jo nebėr!

DŽULJETA

Ar gali būt dangus toksai beširdis?

AUKLĖ

Ne, ne dangus, brangioji, o Romeo. Kas būt galėjęs pamanyt, kad jis... Romeo, ak, Romeo!

DŽULJETA Ko lyg velnias Mane kamuoji? Nuo tokios kančios Staugte sustaugtų pragaras patsai. Romeo nusižudė? Atsakyk. Ištarki "taip" – ir vienas šitas žodis Užmuš mane kaip žvilgsnis basilisko⁴. Jo akys užsimerkė? Taip? Jei taip, Tegu ir mano akys užsimerkia. Tad atsakyk, maldauju: taip ar ne – Ir atgaivink arba pribaik mane.

4

AUKLĖ

Pati, savom akim – neduok tu Dieve! – Mačiau aš žaizdą jo narsioj krūtinėj. Graudu žiūrėt, graudu žiūrėt! Išbalęs Kaip pelenai; toks kruvinas, baisus... Kraujai sukrešę... Aš net apalpau.

DŽULJETA

Plyšk, nelaimingoji širdie! Plyšk, plyšk! Užgeskit, akys! Kam jūs reikalingos? Šaltoji žemė prieglobsčiu tebūna Ir man, ir jam! Apleiskit, jėgos, kūną!

AUKLĖ

Tebaldai! O Tebaldai prakilnus! Geriausias mano drauge! Ak, Tebaldai, Ar aš tikėjaus pergyvent tave?

DŽULJETA

Iš dviejų pusių pučia ši audra. Romeo užmuštas! Tebaldas miręs? Aš mielojo brolėno netekau Ir mylimojo vyro? O, sugauski, Kraupus trimite teismo paskutinio! Kas gyvas dar, jei juodviejų nėra?

AUKLĖ

Tebaldas nužudytas, o Romeo, Jo užmušėjas, ištremtas tiktai.

DŽULJETA

O Viešpatie! Romeo prieš Tebaldą Pakėlė ranką?

AUKLĖ Taip. Deja, deja!

DŽULJETA

Žavingas veidas – ir širdis gyvatės!
Drakonas pasivertęs gražuoliu!
Pikta dvasia su angeliška kauke!
Meilingai šypsantis siaubūnas! Varnas,
Romaus karvelio plunksnom pasipuošęs!
Besotis vilkas su ėriuko kailiu!
O, išgama dievaičio apdarais,
Skraiste šventuolio prisidengęs niekšas!
O, melas įsikūnijęs į žmogų!
Kas veikti gamtai pragaro gelmėj,
Jei suteiktas yra šėtono sielai
Toks dangiškas paveikslas? Kam knyga,

Pilna niekšybės, įrišta taip puikiai? Ir kaip galėjo įsikurt apgaulė Tokiam didingam rūme?

AUKLĖ Nei garbės, Nei sąžinės neturi vyrai; jie Visi kaip vienas – šelmiai, klastininkai, Melagiai ir didžiausi veidmainiai. – Ak, kurgi mano tarnas? Duok degtinės! Nuo tų vargų, nuo rūpesčių, bėdų Baigiu pasenti... Gėda tam Romeo!..

DŽULJETA

Nutilk! Tegu nudžiūva tau liežuvis! Ne tam Romeo gimęs: jo kaktoj Nerastų vietos Gėda. Ant jo veido Pati Garbė galėtų vainikuotis Pasaulio karaliene. Kam, o kam Taip žvėriškai iškoneveikiau jį?

AUKLĖ

Negi jums liaupsint brolžudį – ar ką?

DŽULJETA

Negi prieš savo vyrą man burnoti? Ir kas tave, o vyre nelaimingas, Geru žodžiu paglostys, jeigu aš, Kuri prieš tris tik valandas tapau Tavaja žmona, taip tave vainoju? Idūkėli, kam nužudei brolėna? Bet ne, kitaip jdūkėlis brolėnas Tave nudėjęs būtų! Grjžkit, grjžkit I savo versmę, ašaros beprasmės: Ištikimieji liūdesio tarnai, Jūs nešate per klaidą duoklę džiaugsmui! Juk gyvas tebėra manasis vyras, Kurj Tebaldas geidė nužudyti; O užmuštas yra kaipsyk Tebaldas, Kurs nužudyti geidė mano vyrą. Juk tat gerai. Tad ko gi verkti man? Čia aš girdėjau žodį iš tavęs, Kur kas skaudesnį už Tebaldo mirtj; Jj stengiuosi užmiršti; bet jaučiu, Kad mano atminti jisai slogina, Lyg nusikaltėlio neramią sielą Jo šiurpulingi, prakeikti darbai. "Tebaldas mirė. Ištremtas Romeo." Tas žodis "ištremtas", tas vienas žodis Lyg tūkstančius Tebaldų man nužudė. Mirtis Tebaldo buvo man ir šiaip

Nelengvas smūgis; bet jei maža to, Jei sielvartai nemėgsta niekad vaikščiot Pavieniui ir sau ieško palydovų, – Kodėl, šią liūdną žinią skelbdama, Nepranešei, jog netekau aš tėvo Ar motinos, ar abiejų drauge? Tai būtų man ne taip sunku pakelti. Bet po mirties Tebaldo pasakyt "Romeo ištremtas", – o ne, tai reiškia, Jog motina ir tėvas, ir Tebaldas, Romeo ir Džuljeta – mes visi, Visi, visi mes esam nužudyti. "Romeo ištremtas!" O, šitam žody – Mirties bedugnė... Galios jo piktos Jokia žmogaus jėga neišmatuos. – Ką veikia šiuo metu tėvai manieji?

AUKLĖ

Jie prie Tebaldo ašaras vis lieja. Gal norite pas juos? Nuvesiu tuoj.

DŽULJETA

Tegu parauda jie ties nukautuoju; O aš Romeo liūdnąjį rytojų Apverksiu. Aukle, pasiimk virves, – Jos pas mane Romeo neatves. O, vargšės virvės, kam apvylė jus Taip lygiai, kaip ir mano troškimus? Dabar turėsi tu, vešli jaunyste, Kaip gyvnašlė, vienatvėje nuvysti... – Eikše. Skubu vestuvių patalan: Lai atima mirtis skaistybę man!

AUKLĖ

Kol kas į savo kambarį keliaukit. Aprimkite; žinau aš, kur Romeo: Jį priglaudė Lorencas savo celėj; Pas jį nubėgsiu. Laukit jo nakčia.

DŽULJETA

Štai žiedas jam! Tegu bent valandėlei Sudie man pasakyt ateina čia.

Abi išeina

III scena

Fra Lorenco celė Įeina fra Lorencas ir Romeo

FRA LORENCAS

Romeo, eik čionai, eik šen, baikštuoli. Tave įsimylėjo liūdesys, Tu su nelaimėm sužieduotas.

ROMEO

Tėve,

Kas naujo? Koks sprendimas kunigaikščio? Koksai dar nepažįstamas man skausmas Panūdo aplankyt mane?

FRA LORENCAS Sūnau, Su sielvartu per daug tu bičiuliauji; Aš atnešu tau hercogo sprendimą.

ROMEO

Tikiuos, už mirtį jis nebus baisesnis?

FRA LORENCAS

O, mūsų kunigaikščio ištarmė Nėra tokia žiauri; tu liksi gyvas, Bet būsi ištremtas.

ROMEO Kaip! Man – tremtis? Pasigailėk, sakyk verčiau: "Tu mirsi!" Mirties veidan ramiai aš pažiūrėsiu, Bet ištrėmimas… Ne, to nesakyk!

FRA LORENCAS

Turi apleist Veroną. Būk kantrus. Platus ir didelis yra pasaulis.

ROMEO

Ne, nėr pasaulio už Veronos sienų, Yra tik kančios, pragaras, tamsa. Apleist šį miestą ar apleist pasaulį – Vienodai reiškia: mirti. Ištrėmimas – Gyva mirtis; vadindamas ją taip, Tu, išgalandęs kirvį paauksuotą, Šypsodamasis galvą man kerti.

FRA LORENCAS

O nedėkingas, paikas sutvėrime! O nusidėjėli! Už savo darbą Tu mirt pagal įstatymą turėtum, Bet kunigaikštis užjautė tave Ir, teisųjį įstatymą atmetęs, Nusprendė tau pakeisti mirtį juodą Ištrėmimu. Kokia didi malonė!

ROMEO

Tai smūgis – ne malonė! Kur Džuljeta, Ten rojus. Šuo, katė, maža pelytė, Kiekvienas žemės gyvis niekingiausias Gyvena rojuj, gali ją regėt, Tik ne Romeo. Net maitėdės musės Daugiau negu Romeo turi teisiy Ir pagerbtos už jį yra daugiau: Jos gali bent nutūpti ant Džuljetos, Ant josios rankų baltojo stebuklo, Ir vogti laimę dievišką slapčia Nuo angeliškų mylimosios lūpų, Kurios iš gėdos rausta nuolatos – Tarytum drovis jų prisilietimo. Taip, musėm viskas galima, jos laisvos! Romeo – ištremtas, jam tai užginta, Jam nevalia – jis turi lėkt svetur!.. Ir tu man dar sakai, kad ištrėmimas – Tai ne mirtis? Nejaugi neradai Kokiy nuody ar budeliško peilio, Jei nutarei atimti man gyvybę Pačia baisiausia iš visų mirčių – Ištrėmimu? O, šitą žodį, tėve, Kartoja pasmerktieji pragare, Ir aimanos jį lydi... Kaip galėjai Tu, dievo tarnas ir nuodėmklausys, Globėjas mano dvasiškas ir draugas, Man sviesti tokį žodį: "ištrėmimas"?

FRA LORENCAS

Klausyk, jsimylėjęs tu beproti...

ROMEO

Tik apie ištrėmimą nekalbėk!

FRA LORENCAS

Kaip ginklą nuo visų kančių, aš duosiu Tau saldų filosofijos balzamą, Kursai ištrėmime tave paguos.

ROMEO

Tu apie ištrėmimą vėl?.. Negali Man filosofija sukurt Džuljetos, Pajudint miestą ar atšaukt ūmai Sprendimą kunigaikščio. Ji bejėgė, Tegu jinai pasikaria! Nutilk.

FRA LORENCAS

Kaip aš matau, kurti yra bepročiai.

ROMEO

O sveikapročiai, kaip matai, akli.

FRA LORENCAS

Aptarkim tavo reikalus.

ROMEO Kam nori

Kalbėti apie tai, ko nejauti? Jei būtumei tu jaunas kaip ir aš, Jei būtumei prieš valandą tiktai Su mylima Džuljeta susituokęs Ir, jei nukovęs dvikovoj Tebaldą, Kaip aš turėtum plyštančia širdim Keliauti ištrėmiman, – tąsyk tu Galėtumei kalbėti, rautis plaukus, Po aslą raičiotis kaip aš dabar Ir rinktis vietą kapui būsimajam.

Beldimas į duris

FRA LORENCAS

Kažin kas beldžias. Kelkis, pasislėpk.

ROMEO

Ne. Mano didis sielvartas kaip rūkas Užstos mane nuo ieškančių akių.

Beldimasis

FRA LORENCAS

Girdi, kaip baladojas? – Kas tenai? – Romeo, pasislėpk, tave suims. – Palaukit truputėlj! – Atsikelki.

Beldimasis

Bėk mano maldyklėlėn. – Tuoj einu! – O Viešpatie, koks nekantruolis ten! – Tuojau, tuojau.

Beldimasis

Kas beldžiasi taip baisiai? Ko norite? Kas jūs tokie, iš kur?

AUKLĖ (*už scenos*) Įleiskite – ir viską sužinosit, Mane Džuljeta siuntė.

FRA LORENCAS Mielas svečias.

Jeina Auklė

AUKLĖ

Vienuoli šventas, ak vienuoli šventas, Sakyk man, kur, o kur, sakyk, Romeo, Manos sinjoros vyras?

FRA LORENCAS Guli asloj, Nuo ašarų karčiųjų pasigėręs.

AUKLĖ

O, lygiai, lygiai taip, kaip ir jinai, Panelė mano!

FRA LORENCAS Sielų giminystė! Nelemtas sutapimas!

AUKLĖ Lygiai taip Ji guli ant grindų ir verkia, verkia... – Na, kelkitės, jūs – vyras; atsistokit. Vardan Džuljetos, kelkitės, prašau. Kam taip giliai į neviltį nugrimzdot?

ROMEO O, aukle!..

AUKLĖ Ak sinjore! Ak sinjore! Mus nuo vargų išgydo tik mirtis.

ROMEO

Kalbi apie Džuljeta? Kaip ji laikos? Galbūt jinai galvoja, kad esu Aš senas, užkietėjęs žmogžudys, Jei sutepiau jaunystės mūsų laimę Jos giminės krauju? Kur ji? Ką veikia? Ką sako ji, slapta žmona manoji, Apie sugriautą mūsų meilę?

AUKLĖ Nieko Ji nešneka, tik verkia, verkia vis; Čia lovon krinta, čia staiga pašoka, Tebaldą šaukdama arba Romeo, Ir krinta vėl...

ROMEO Romeo! Šitas vardas Ją užmuša lyg griaudžianti patranka, Kaip užmušė ranka ši nelaba Jos giminaitį. – O, nurodyk, tėve, Man tą prakeiktą kūno dalelytę, Kur glūdi mano vardas, ir tuoj pat Gėdingą jo buveinę sunaikinsiu. (*Išsitraukia kardą*)

FRA LORENCAS

Valdyk, sūnau, jšėlusias rankas! Ar vyras tu? Nors povyza tavoji Byloja man, kad vyrą aš matau, Bet ašaroji tu kaip moteriškė Ir siautėji tartum žvėris laukinis. Tu – moteries ir vyro apjuoka, Žvėris klaikus pavidalu žmogaus! Stebiuos; nebūčiau niekad patikėjęs – Prisiekiu savo ordinu šventuoju, – Kad šitoks silpnadvasis tu esi. Tu nužudei Tebaldą? Kam gi reikia Podraug save žudyti, savo žmona, Kuri vien tavimi tiktai alsuoja, Ir prakeikimą užsitraukti? Kam Maištauti prieš gyvybę, žemę, dangų, Jei žemė ir gyvybė, ir dangus Nedalomi gyvena tavyje Ir jeigu tu, nustodamas jų vieno, Visu triju nustosi? Gėda tau! Tu dergi savo groži, meilę, prota; Tu visko pertekęs, bet lyg šykštuolis Naudojiesi blogai savu turtu, Nesidžiaugi grožiu, protu ir meile. Tavasis kūnas – tai lėlė vaškinė, Nes vyriška drąsa nepuošia jo. Skaisčioji tavo meilė – apgavystė, Nes kėsiniesi nužudyti tą, Kurią mylėt žadėjai. Tavo protas, Žavingo kūno, meilės pažiba, Per kaltę nevalyvos prigimties Įkaito ir užsidegė ūmai Lyg parako dėžė žioplam kareiviui Ir drasko štai j gabalus tave. Pakilk, žmogau! Gyva tava Džuljeta, Dėlei kurios ką tik žudeis: tai laimė! Tave norėjo nužudyt Tebaldas, – Tebalda tu nukovei: laimė vėl! Įstatymas, grūmojęs tau mirtim, Ją pakeitė ištrėmimu kaip draugas: Vėl laimė, vėl! It iš gausybės rago Tau pilasi malonės ant galvos, Ir spindinti sėkmė tave globoja, Bet lyg šiurkšti, abuoja mergina Putiesi tu prieš meilę ir likimą. O, saugokis! Tai kelias pavojingas.

Skubėk verčiau pas mylimąją savo, Kaip sutarta, jlipk jos kambarin Ir ją paguosk tenai. Bet pasirūpink Išeiti prieš sargybai pasirodant, Nes negalėsi iškeliaut kitaip Į Mantują, kurioj gyvensi tu, Kol proga atsiras draugus sutaikint Ir, apgarsinus jūsų jungtuves, Išmelsti kunigaikščio atleidimą; Tuomet tave pakviesime atgal, Ir tavo džiaugsmas milijoną kartų Atsiskyrimo liūdesį pranoks. – Eik, aukle, atiduok sinjorai savo Laby dieny ir pasakyk, kad liepty Namiškiams eiti gult, nes juos ir taip Nuo ašarų turbūt marina miegas. Romeo tučtuojau atbėgs.

AUKLĖ O Dieve!

Čionai stovėčiau, rodos, iki ryto Ir vis gerų klausyčiaus patarimų! Tai mokytumas! Aš pranešiu poniai, Kad lauktų jūsų.

ROMEO Taip; ir paprašyk – Lai išbara mane brangioji mano.

AUKLĖ

Ji žiedą atsiuntė sinjorui; šekit. Na, skubinkitės – laikas jau vėlus. (*Išeina*)

ROMEO

O, aš dabar lyg atgimiau iš naujo!

FRA LORENCAS

Linkiu labos nakties. Keliauk laimingai. Bet atsiminki – viena iš dviejų: Lig vakaro sargybos pasišalink Ar persirengęs paryčiu išeik. Gyvenki Mantujoj; per tavo tarną Aš retkarčiais pranešinėsiu tau, Kas gero čia, kaip klojas reikalai. Duok ranką, – jau vėlu. Sudie. Labanakt.

ROMEO

Jei ne džiaugsmai, kurie skirti man ten – Tave palikti būtų liūdna man. Sudie!

PENKTAS VEIKSMAS

I scena

Mantuja. Gatvė Jeina Romeo

ROMEO

Jei pažadais sapnų galiu tikėt,
Jie man nelauktą laimę pranašauja.
Amūras sėdi linksmas savo soste;
Kažin kokia galia nepaprasta
Mane pripildo džiaugsmo – ir lengvai
Nešioja viršum žemės visą dieną.
Aš sapnavau, kad mano mylimoji
Atėjo pas mane, bet aš buvau
Negyvas... (Iš tiesų, koks keistas sapnas!)
Ir aš jutau, kaip savo bučiniais
Ji man į lūpas įkvėpė gyvybę,
Ir atgijau aš, ir tapau karalium.
Kokia yra puiki tikroji meilė,
Jei vien tik jos šešėlis toks gaivus!

Įeina Baldasaras

A, Baldasaras! Kas girdėt Veronoj? Ar neturi laiškų man iš vienuolio? Kaip mano tėvas? Sveikas? Kaip žmona? Greičiau sakyk, kaip laikosi Džuljeta? Kas gali bloga būt, jei gera jai?

BALDASARAS

Taip, gera jai – ir bloga būt negali. Ji miega Kapulečių rūsyje, O siela jos su angelais skrajoja. Patsai mačiau aš, kaip nuleido ją Į prosenių buveinę požeminę, Ir jums tatai pranešti atskubėjau. O, dovanokit už blogas naujienas; Aš pareigą tik savo atlikau.

ROMEO

Ką tu sakai? Prakeiktas būk, likime! Tu juk žinai, kur gyvenu: nubėk, Man rašalo ir popieriaus atnešk Ir arklius pasamdyk. Nakčia išvykstam.

BALDASARAS

Nurimkite, sinjore, – jūs išbalęs; Paklaikęs jūsų žvilgsnis bėdą lemia.

ROMEO

O, nieko panašaus, tu klysti. Eik, Daryk, kas įsakyta. Ar laiškų Neatsiuntė vienuolis?

BALDASARAS Ne, sinjore.

ROMEO

Tiek to. Greičiau man arklius nusamdyk. Keliauk. Aš ateinu už valandėlės.

Baldasaras išeina

Šią naktį būsime drauge, Džuljeta! Reik apgalvoti, kaip tai padaryt. Nelaime, o, kokia tu išradinga! [...]

Iš anglų kalbos vertė Aleksys Churginas

Viljamas Šekspyras, *Dramos, sonetai*, Vilnius: Vaga, 1986, p. 221–233, 243–248, 258–271, 303–304.